

„Anul valorilor familiei” sau „anul persecutării persoanelor LGBTQI+” în regiunea transnistreană?

MIHAELA ȘERPI

Analistă Politici în Domeniul Drepturilor Omului

Promo-LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

NED

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

Articolul a fost elaborat cu suportul financiar oferit de National Endowment for Democracy, în cadrul proiectului „Promovarea respectării drepturilor omului în regiunea transnistreană a Republicii Moldova”. Opiniile exprimate în articol aparțin exclusiv autorilor. Acestea nu pot fi interpretate sub nici o formă ca reflectând opinia și poziția National Endowment for Democracy.

Începutul anului curent a atras atenția publicului asupra unor noi politici homofobe în regiunea transnistreană, care se alătură încercărilor constante de a conserva ceea ce structurile transnistrene numesc „valori tradiționale”. Politicile direcționate împotriva comunității LGBTQI+ din regiunea transnistreană, deja oprimate și marginalizate, nu sunt produsul unei homofobii inerente societății din stânga Nistrului, ci mai degrabă rezultatul unei strategii politice dezvoltate de-a lungul mai multor ani. Noile măsuri mai fac parte din tendința liderilor structurilor transnistrene de a replica practicile autoritare rusești în stânga Nistrului și municipiul Bender. Urmând modelul rusesc, liderii regiunii transnistrene folosesc homofobia politizată și sponsorizată de stat pentru a-și consolida influența și a-și permanentiza pozițiile de putere, în detrimentul drepturilor și libertăților fundamentale ale tuturor locuitorilor regiunii transnistrene.

Contextul mai larg ●●●

Pentru o mai bună înțelegere a măsurilor homofobe din regiunea transnistreană, este necesar să aruncăm o privire asupra Rusiei - sursa de inspirație a structurilor transnistrene.

De mai bine de două decenii, Federația Rusă sponsorizează o campanie amplă de discreditare, ostracizare și dezumanizare a persoanelor LGBTQI+, atât pe plan intern, cât și extern¹. Într-un raport² publicat în 2023, Serviciul European de Acțiune Externă (SEAE) a analizat 31 de cazuri de conținut fals și manipulatoriu despre persoanele LGBTQI+, identificate în perioada iunie 2022 - iulie 2023, dintre care peste 50% dintre ele au fost atribuite Rusiei. În raport se menționează că prin campaniile de dezinformare cu privire la gen și sexualitate, actorii politici urmăresc destabilizarea democrațiilor liberale, erodarea drepturilor omului și coagularea unui sprijin mai puternic pentru agenda conservatoare promovată de Kremlin.

În 2013, parlamentarii ruși au votat legea privind „propaganda LGBT”, care a fost extinsă în 2022, pentru a institui diverse măsuri represive³. În 2023, Curtea Supremă din Federația Rusă a declarat așa-numita „mișcare socială internațională LGBT” drept „organizație extremistă” și a interzis activitățile acesteia pe teritoriul țării. Prezentarea comunității LGBTQI+ în acești termeni face parte din strategia Federației Ruse de a promova ideea că există o „ofensivă” a valorilor occidentale decadente sau o „agendă LGBT” care conduce democrațiile liberale. Rezultatul acestui discurs, precum și a abandonării unor drepturi fundamentale este că în fapt persoanele LGBTQI+ din Federația Rusă nu sunt protejate nicicum de intimidare, discriminare, tortură, tratamente degradante, arestări arbitrare, răpiri și chiar execuții extrajudiciare^{4,5}.

1 Caballero, Javier. 2023. „Gayrope’: This is how Russia uses disinformation against the LGBTQ+ community to attack democracies”. *El Pais*, 3 decembrie. <https://english.elpais.com/international/2023-12-03/gayrope-this-is-how-russia-uses-disinformation-against-the-lgbtq-community-to-attack-democracies.html#>. Accesat la 01.05.24.

2 Serviciul European de Acțiune Externă. 2023. „FIMI targeting LGBTIQ+ people: Well-informed analysis to protect human rights and diversity”. <https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/documents/2023/EEAS-LGBTQ-Report-03-Digital%201.pdf>. Accesat la 06.05.2024.

3 Human Rights Watch. 2022. „Russia: Expanded ‘Gay Propaganda’ Ban Progresses Toward Law”. <https://www.hrw.org/news/2022/11/25/russia-expanded-gay-propaganda-ban-progresses-toward-law>. Accesat la 02.05.2024.

4 Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei. 2018. „Persecution of LGBTI people in the Chechen Republic (Russian Federation)”. <https://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-en.asp?fileid=24805&lang=en>. Accesat la 07.05.2024.

5 Kramer, Andrew. 2017. „Chechen Authorities Arresting and Killing Gay Men, Russian Paper Says”. *New York Times*, 1 aprilie. <https://www.nytimes.com/2017/04/01/world/europe/chechen-authorities-arresting-and-killing-gay-men-russian-paper-says.html>. Accesat la 07.05.2024.

Deși această campanie de criticare și discreditare a valorilor de toleranță și diversitate este utilizată și de alte regimuri autoritare din considerente ideologice, politice și geopolitice, observăm o pliere mult mai mare a guvernelor autoritare din spațiul ex-sovietic pe modelul rusesc.

Agenda ultraconservatoare a valorilor tradiționale a Kremlinului, folosită ca strategie politică și vector de influență în afacerile externe, a reușit să determine adoptarea unor măsuri abuzive în raport cu persoanele LGBTQI+ în țări precum Belarus, Kazahstan, Azerbaidjan și Kârgâzstan⁶, dar și în regiunile temporar ocupate de Rusia în Ucraina^{7,8}, Georgia și Moldova. În aceste țări și regiuni se atestă o politizare crescândă a homosexualității, precum și înmulțirea cazurilor de atacuri fizice, discriminare și hărțuire la adresa persoanelor LGBTQI+.

În ceea ce privește situația persoanelor LGBTQI+ din teritoriile temporar ocupate de Rusia, organizația Freedom House^{9,10,11,12} evaluează aspecte îngrijorătoare, cum ar fi:

- ◆ *Relațiile sexuale între persoane de același sex sunt ilegale în regiunea transnistreană, iar membrii comunității LGBTQI+ în general evită să se identifice în mod public din cauza discriminării instituționalizate și societale răspândită pe scară largă;*
- ◆ *Drepturile fundamentale ale persoanelor LGBTQI+ nu sunt recunoscute în regiunile Donețk și Luhansk. Un raport publicat în 2016 a constatat o înrăutățire drastică a situației persoanelor LGBTQI+;*
- ◆ *În Abhazia și Osetia de Sud nu sunt recunoscute drepturile persoanelor LGBTQI+ și nu există mecanisme de protecție ale acestora împotriva discriminării.*

La fel, și Comisara pentru drepturile omului a Consiliului Europei, Dunja Mijatović, a subliniat situația extrem de dificilă a persoanelor LGBTQI+ din teritoriile temporar ocupate de Rusia¹³.

6 Human Rights First. 2014. „Spread of Russian-Style Propaganda Laws”. <https://humanrightsfirst.org/wp-content/uploads/2022/11/HRF-Fact-Sheet-Spread-Anti-LGBT-laws.pdf>. Accesat la 07.05.2024.

7 <https://www.unhcr.org/news/stories/gay-and-displaced-frontlines-ukraines-conflict>

8 Crisis24. 2024. „How the Russian Invasion Has Created Two Realities for the LGBTQ Community in Ukraine”. <https://crisis24.garda.com/insights-intelligence/insights/articles/how-the-russian-invasion-has-created-two-realities-for-the-lgbtq-community-in-ukraine>. Accesat la 08.05.2024.

9 Freedom House. „Freedom in the World 2021: South Ossetia”. <https://freedomhouse.org/country/south-ossetia/freedom-world/2021>. Accesat la 08.05.2024.

10 Freedom House. „Freedom in the World 2023: Eastern Donbas”. <https://freedomhouse.org/country/eastern-donbas/freedom-world/2023>. Accesat la 08.05.2024.

11 Freedom House. „Freedom in the World 2023: Abkhazia”. <https://freedomhouse.org/country/abhazia/freedom-world/2023>. Accesat la 08.05.2024.

12 Freedom House. „Freedom in the World 2023: Transnistria”. <https://freedomhouse.org/country/transnistria/freedom-world/2023>. Accesat la 08.05.2024.

13 Comisarul pentru Drepturile Omului al Consiliului Europei. 2022. „LGBTI people affected by the war in Ukraine need protection”. <https://www.coe.int/be/web/commissioner/-/lgbti-people-affected-by-the-war-in-ukraine-need-protection>. Accesat la 08.05.2024.

Măsurile homofobe adoptate la începutul anului 2024 ●●●-----

În 2024, se preconizează adoptarea mai multor măsuri în vederea marginalizării și intimidării comunității LGBTQI+ din regiunea transnistreană, sub paravanul „anului valorilor familiei”. Liderul regiunii transnistrene, Vadim Krasnoselski, a declarat anul 2024 „anul valorilor familiei”, după ce o decizie similară a fost adoptată în Federația Rusă.

În contextul „anului valorilor familiei”, accentul va fi pus cu precădere pe promovarea „valorilor tradiționale ale familiei” în rândul copiilor și tinerilor. Într-un comunicat publicat în ianuarie 2024¹⁴, pretinsul „guvern” din regiune menționează: „Importanța relațiilor tradiționale de familie pentru stat devine tot mai relevantă [...] Astăzi, este mai important ca niciodată să promovăm valorile tradiționale în rândul generației tinere”. Din această retorică a liderilor structurilor transnistrene observăm două aspecte: (1) utilizarea acelorași argumente invocate de liderii ruși, și anume protejarea drepturilor copiilor¹⁵ și (2) definirea „protecției valorilor tradiționale ale familiei” drept o situație urgentă, care reclamă măsuri excepționale.

Atenția sporită pe care structurile transnistrene o vor acorda agendei „valorilor tradiționale ale familiei” rezultă inclusiv din discursul anual adresat de Vadim Krasnoselski¹⁶, în care a trasat conservarea „valorilor tradiționale ale familiei” și consolidarea instituției căsătoriei drept direcții prioritare pentru „ministerul muncii și protecției sociale” în anul 2024.

Doar în prima lună a anului 2024, s-a propus modificarea a 6 „legi”^{17, 18, 19, 20, 21, 22} pentru a prevedea expres:

- (1)** interzicerea distribuirii în rândul copiilor a informațiilor, materialelor, produselor audio și video care promovează „relațiile sexuale netradiționale” sau „neagă valorile familiei tradiționale” și poate să-i determine pe copii să-și schimbe sexul sau să aibă o atitudine lipsită de respect față de părinți și/sau alți membri de familie;
- (2)** introducerea website-urilor care promovează „relațiile sexuale netradiționale” în registrul paginilor și website-urilor interzise în regiunea transnistreană;

- 14 „guvernul rmn”. 2024. „Păstrarea valorilor tradiționale ale familiei este o prioritate a statului”. <https://government.gospmr.org/sohraneniye-tradiczionnyh-semejnyh-czennostej-prioritet-gosudarstva/>. Accesat la 08.05.2024.
- 15 Katsuba, Sergey. 2024. „The Decade of Violence: A Comprehensive Analysis of Hate Crimes Against LGBTQ in Russia in the Era of the “Gay Propaganda Law” (2010–2020)”. *Victims & Offenders*, 19(3): 395–418. <https://doi.org/10.1080/15564886.2023.2167142>. Accesat la 08.05.2024.
- 16 Știri din Transnistria. 2024. „Mesaj al președintelui rmn către organele guvernamentale și administrative (transcriere)”. <https://novostipmr.com/ru/news/24-01-22-poslanie-prezidenta-pmr-organam-gosvlasti-i-upravleniya>. Accesat la 02.04.2024.
- 17 „sovietul suprem”. 2024. proiectul legii rmn cu privire la modificarea legii rmn privind protecția copiilor împotriva informațiilor dăunătoare sănătății și dezvoltării lor. <https://www.vspmr.org/legislation/bills/vii-soziv/proekt-zakona-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-vnesenii-izmeneniya-v-zakon-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-zaschite-detey-ot-informatsii-prichinyayuschey-vred-ih-zdoroviyu-i-razvitiyu-.html>. Accesat la 02.04.2024.
- 18 „sovietul suprem”. 2024. „proiectul legii rmn privind modificarea legii rmn cu privire la informație, tehnologiile informaționale și protecția informațiilor”. <https://www.vspmr.org/legislation/bills/vii-soziv/proekt-zakona-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-vnesenii-dopolneniya-v-zakon-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-ob-informatsii-informatsionnih-tehnologiyah-i-o-zaschite-informatsii-.html>. Accesat la 02.04.2024.
- 19 „sovietul suprem”. 2024. „proiectul legii rmn privind modificarea legii rmn cu privire la mass-media”. <https://www.vspmr.org/legislation/bills/vii-soziv/proekt-zakona-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-vnesenii-izmeneniya-v-zakon-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-sredstvah-massovoy-informatsii-.html>. Accesat la 02.04.2024.
- 20 „sovietul suprem”. 2024. „proiectul legii rmn cu privire la modificările și completările codului privind contravențiile administrative”. <https://www.vspmr.org/legislation/bills/vii-soziv/proekt-zakona-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-vnesenii-izmeneniy-i-dopolneniy-v-kodeks-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-ob-administrativnih-pravonarusheniyah.html>. Accesat la 02.04.2024.
- 21 „sovietul suprem”. 2024. „proiectul legii rmn cu privire la modificarea legii rmn privind garanțiile fundamentale ale drepturilor copilului în rmn”. <https://www.vspmr.org/legislation/bills/vii-soziv/proekt-zakona-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-vnesenii-izmeneniya-v-zakon-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-ob-osnovnih-garantiyah-prav-rebenka-v-pridnestrovskoy-moldavskoy-respublike-.html>. Accesat la 02.04.2024.
- 22 „sovietul suprem”. 2024. „proiectul legii rmn privind introducerea modificărilor la legea rmn cu privire la publicitate”. <https://www.vspmr.org/legislation/bills/vii-soziv/proekt-zakon-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-vnesenii-dopolneniya-v-zakon-pridnestrovskoy-moldavskoy-respubliki-o-reklame-.html>. Accesat la 02.04.2024.

(3) interzicerea conținutului din mass-media și publicitate, care promovează „relațiile sexuale netradiționale” și „neagă valorile familiei tradiționale” în rândul minorilor. În plus, s-a propus modificarea „codul contravențional”.

Astfel, „propaganda relațiilor sexuale netradiționale” ar putea fi sancționată cu amendă de cel puțin 260 de Euro, fie cu arest administrativ sau chiar cu interzicerea aflării pe teritoriul regiunii transnistrene, în cazul persoanelor care nu dețin așa-numita „cetățenie transnistreană”. Amenzile se aplică atât în cazul persoanelor fizice, cât și juridice.

Termenii „promovare” și „propagandă” menționați în cele 6 „legi”, precum și în „codul contravențional” sunt ambigui, prea generali și lipsiți de claritate. Fiind ușor interpretabili, aceștia pot fi utilizați discreționar și în scopuri abuzive. De asemenea, prevederile legislative conțin și alți termeni neclari, precum „lipsă de respect” sau „negarea valorilor familiei tradiționale”. Mai mult, nu sunt explicate circumstanțele în care aceste prevederi vor fi aplicate.

În 2013, Comisia de la Veneția a adoptat opinia privind interzicerea așa-numitei propagande a homosexualității²³, în contextul apariției unor inițiative legislative în unele state membre ale Consiliului Europei, în care evidențiază că aceste măsuri nu urmăresc neapărat să promoveze valorile tradiționale ale familiei, ci mai degrabă să restricționeze nejustificat exprimarea valorilor și atitudinilor considerate netradiționale. Prin urmare, acestea încalcă articolul 10 (libertatea de exprimare), 11 (libertatea de întrunire și de asociere) și 14 (interzicerea discriminării) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO).

De asemenea, în luna aprilie a acestui an, pretinsul „guvern” din regiunea transnistreană a anunțat noi măsuri pentru consolidarea mecanismului special de control al distribuției filmelor străine²⁴. Acest mecanism a fost instituit în decembrie 2023, după ce așa-zisa „procuratură”, condusă de Anatoli Gurețki, găsit vinovat de violări ale drepturilor omului în mai multe hotărâri ale Curții Europene a Drepturilor Omului, a cerut retragerea desenului animat *Strange World (O lume ciudată)* din cinematografe. Motivul invocat a fost „propaganda relațiilor sexuale netradiționale” în rândul minorilor și promovarea unor informații „dăunătoare” pentru dezvoltarea și sănătatea copiilor.

Mecanismul special de control al distribuției filmelor presupune proiecția filmelor străine în regiunea transnistreană doar în baza unei autorizații emisă de „serviciul de stat pentru cultură și patrimoniu istoric”²⁵. Există însă o excepție - autorizația pentru filmele proiectate în Federația Rusă este oferită fără evaluare prealabilă. Obligatorietatea de a obține autorizație doar pentru filmele străine care nu au fost proiectate în Federația Rusă face parte din strategia structurilor transnistrene de a prezenta valorile liberale și democratice, inclusiv din zona LGBTQI+, drept valori occidentale subversive și decadente.

23 Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția). 2012. „Opinie cu privire la interzicerea așa-numitei propagande a homosexualității în contextul legislației recente din unele state membre ale Consiliului Europei”. [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2013\)022-e](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2013)022-e). Accesat la 09.05.2024.

24 „guvernul rmn”. 2024. „ședința de guvern: prezentarea generală a subiectelor”. <https://government.gospmr.org/zasedanie-pravitelstva-obzor-tem/>. Accesat la 09.05.2024.

25 „sovietul suprem”. 2023. „mecanism de control asupra distribuției filmelor în Transnistria”. <https://www.vspmr.org/news/supreme-council/mehanizm-kontrolya-za-kinoprokatom-v-pridnestrovje.html>. Accesat la 09.05.2024.

Ce înseamnă „valorile tradiționale ale familiei” în viziunea structurilor transnistrene?

Conform „conceptului politicii familiale de stat” adoptat de structurile transnistrene în 2021, „valorile tradiționale ale familiei” se referă la „valorile căsătoriei unui bărbat și a unei femei, încheiată cu scopul creării unei familii, nașterii și creșterii copiilor”. Așadar, observăm definirea „valorilor tradiționale ale familiei” prin prisma ideologiei familiei nucleare, care nu ia în considerare complexitatea și diversitatea tipurilor de familii, cum ar fi familiile monoparentale, familiile reconstituite, uniunile civile, parteneriatele înregistrate, familiile fără copii etc.

Totodată, valorile societăților democratice și liberale, inclusiv viziunile legate de drepturile LGBTQI+, sunt prezentate drept norme „impuse” din exterior, care servesc doar intereselor străine. Prin intermediul acestei formulări paradigmatică, se urmărește trasarea unei delimitări între așa-zisa „cultura transnistreană” și valorile „externe” de tip occidental care, în viziunea liderilor structurilor transnistrene, lovesc în ceea ce ei numesc „fundamentele marii familii multinaționale transnistrene”²⁶.

” Oricât se schimbă lumea, indiferent de ce s-ar întâmpla în jur, indiferent de **opinile, principiile, normele pe care încearcă să le impună din exterior**, valorile pe baza cărora au fost crescute multe generații ale strămoșilor noștri rămân adevărate pentru noi. În primul rând, familia [...].

Comentariul publicat de Vadim Krasnoselski pe canalul său de telegram, în noiembrie 2023, când a anunțat declararea anului 2024 „anul valorilor familiei”²⁷

„Valorile tradiționale ale familiei” mai sunt definite prin lentila denaturată a conceptului de securitate. Comunitatea LGBTQI+ este prezentată discursiv drept o „amenințare” pentru demografia, creșterea economică, securitatea morală și psihică a societății²⁸. Totodată, demersurile, publicațiile sau produsele cinematografice care fac referire la incluziunea comunității LGBTQI+ și respectarea drepturilor fundamentale, indiferent de orientare și identitate sexuală, sunt descrise drept „manipulări ale conștiinței publice”, care poartă „amenințări ascunse” la adresa societății.

26 Știri din Transnistria. 2023. „În Transnistria, 2024 a fost declarat Anul Valorilor Familiei”. <https://novostipmr.com/ru/news/23-11-28/v-pridnestrove-2024-y-obyavlen-godom-semeynyh-cennostey>. Accesat la 10.05.2024.

27 Comentariul publicat de Vadim Krasnoselski pe 28 noiembrie 2023, pe canalul său de telegram, <https://t.me/VadimKrasnoselsky/465>.

28 „guvernul rmn”. 2024. „Păstrarea valorilor tradiționale ale familiei este o prioritate a statului”. <https://government.gospmr.org/sohranenie-tradiczionnyh-semejnyh-czennostej-prioritet-gosudarstva/>. Accesat la 08.05.2024.

Convertirea unor comunități pașnice și legitime în „pericole și amenințări la adresa securității” sau asocierea acestora cu potențiale probleme de securitate este folosită pentru:

- ◆ *crearea unei noi amenințări externe în jurul căreia să fie coagulată loialitatea față de structurile transnistrene;*
- ◆ *justificarea oferirii mai multor pârghii abuzive structurilor de forță transnistrene, prin care să fie instituit un control mai drastic asupra spațiului public, online și mediatic;*
- ◆ *adoptarea unor măsuri suplimentare, definite drept urgente, dar care în practică interferează arbitrar și violent cu normele privind drepturile omului și eludează practicile democratice;*
- ◆ *portretizarea liderilor structurilor transnistrene drept apărători ai securității statului;*
- ◆ *consolidarea unei „ideologii de stat” care să justifice abandonarea standardelor internaționale din domeniul drepturilor omului.*

În paralel, dar păstrând același tip de retorică alarmistă, structurile transnistrene au portretizat jurnaliștii, activiștii civici și politici cu spirit critic drept „extremiști”.

Datele despre violența în familie demonstrează exact contrariul ●●●-----

Deși liderii structurilor transnistrene se autoproclamă protectori ai familiei și definesc familia drept una dintre valorile fundamentale ale societății, nu au implementat măsuri pentru a preveni și a combate violența în familie. Departamentul de Stat al Statelor Unite ale Americii accentuează, în raportul de țară privind situația drepturilor omului în Republica Moldova în anul 2023²⁹, că așa-zisa „legislație” din regiunea transnistreană nu conține o definiție explicită a violenței domestice și nu distinge actele de violență domestică de alte tipuri de infracțiuni. De asemenea, se evidențiază că violența domestică, fără vătămări corporale grave, este pedepsită doar contravențional. Mai mult, reprezentanții structurilor transnistrene nu au întreprins nicio acțiune în majoritatea cazurilor de violență domestică care au fost raportate.

În planul de acțiuni pentru anii 2024-2026 al „politicii familiale de stat”³⁰ nu a fost prevăzută nicio acțiune pentru prevenirea și combaterea violenței în familie. De asemenea, raportul de activitate pentru anul 2023 al așa-zisului „minister al afacerilor interne” din regiunea transnistreană nu conține date despre cazurile de violență domestică³¹. Totodată, nici în ultimul raport publicat de pretinsul „împuternicit local pentru drepturilor omului”³² nu este expusă situația victimelor violenței în familie din regiunea transnistreană și nu sunt prezentate recomandări pentru protecția și sprijinirea victimelor.

Freedom House notează că, deși violența în familie este o problemă persistentă, acest subiect a început să fie discutat în spațiul public abia în ultimii ani. Totodată, organizația evidențiază că serviciile specializate de sprijinire a victimelor, cum ar fi consiliere psihologică, linie telefonică și adăpost temporar, sunt furnizate de organizațiile neguvernamentale, cu suportul donatorilor internaționali³³.

Absența unor măsuri concrete de protecție și sprijinire a victimelor violenței în familie, precum și a politicilor de prevenire și combatere a acestui fenomen nu arată nicidecum că structurilor transnistrene ar reprezenta vreun bastion al familiei.

29 Departamentul de Stat al Statelor Unite. 2023. „2022 Country Reports on Human Rights Practices: Moldova”. <https://www.state.gov/reports/2022-country-reports-on-human-rights-practices/moldova/>. Accesat la 10.05.2024.

30 „guvernul rmn”. 2024. „ordin cu privire la aprobarea planului de acțiuni pentru anii 2024-2026 pentru implementarea celei de-a doua etape a conceptului de politică familială de stat a rmn pentru anii 2021-2026”. <https://government.gospmr.org/ob-utverzhenii-plana-meropriyatij-na-2024-2026-gody-po-realizaczii-vtorogo-etapa-konczepczii-gosudarstvennoj-semejnoj-politiki-pridnestrovskoj-moldavskoj-respubliki-na-2021-2026-gody/>. Accesat la 10.05.2024.

31 „ministerul afacerilor interne rmn”. 2024. „rezultatele anului 2023. situația criminală, detectarea crimelor”. <https://www.mvdpmr.org/itogi-operativno-sluzhebnoi-deiatelnosti-pmr/42345-itogi-2023-go-kriminogennaya-situatsiya-raskryvaemost-prestuplenij.html>. Accesat la 10.05.2024.

32 „împuternicitul pentru drepturile omului în rmn”. 2024. „raportul îputernicitului pentru drepturile omului în rmn pentru anul 2023”. http://www.ombudsmanpmr.org/doclady_upolnomochennogo.htm. Accesat în 16.05.2024.

33 Freedom House. „Freedom in the World 2023: Transnistria”. <https://freedomhouse.org/country/transnistria/freedom-world/2023>. Accesat la 08.05.2024.

Care ar putea fi efectul politicilor homofobe?

Din cauza lipsei datelor cu privire la infracțiunile săvârșite împotriva persoanelor LGBTQI+, inclusiv prin implicarea reprezentanților structurilor transnistrene, este dificil de estimat amploarea homofobiei „oficiale”, dar și societale. Însă, mai multe cazuri individuale relatate de mass-media și organizațiile neguvernamentale scot la iveală fenomene deja existente: amenințarea cu violența și privarea de libertate a activiștilor pentru drepturile LGBTQI+³⁴, interzicerea evenimentelor dedicate comunității LGBTQI+ din regiunea transnistreană³⁵, promovarea unui climat de frică³⁶ și hărțuirea persoanelor LGBTQI+ pentru refuzul de a se înrola în structurile paramilitare³⁷. De exemplu, fotografa Carolina Dutca a relatat, într-un interviu pentru openDemocracy³⁸, despre intimidarea la care a fost supusă atunci când a încercat să organizeze o expoziție fotografică despre istoriile persoanelor LGBTQI+ din regiunea transnistreană:

„[...] Am fost sunată de KGB. Mi-au spus că nu există persoane LGBT în Transnistria și că fotografiile mele sunt false, așa că trebuia să anulez expoziția. De asemenea, au spus că, dacă refuz, ei nu-și asumă responsabilitatea pentru ce ar putea să mi se întâmple.

În momentul de față, există suficiente motive de îngrijorare cu privire la o potențială înțetire a atacurilor asupra persoanelor LGBTQI+ din regiunea transnistreană, în urma modificării „codului contravențional” și altor „legi”. Un studiu³⁹ care a analizat impactul legii rusești din 2013 privind „propaganda LGBT” relevă că aceasta a contribuit semnificativ la creșterea ratei infracțiunilor motivate de prejudecată împotriva persoanelor LGBTQI+. De exemplu, în Federația Rusă, în perioada 2010-2020, au fost identificate peste 1000 de infracțiuni motivate de prejudecată împotriva persoanelor LGBTQI+. De asemenea, s-a constatat că, în urma adoptării legii din 2013, a crescut numărul infracțiunilor premeditate și a celor excepțional de grave. În alte țări din spațiul ex-sovietic, precum Azerbaidjan, Armenia, Kazahstan și Kârgâzstan, la fel s-a observat intensificarea ostilităților împotriva persoanelor LGBTQI+ după ce au fost adoptate legi de inspirație rusească⁴⁰.

La fel de îngrijorător este faptul că persoanele LGBTQI+ nu pot fi nicidecum protejate și sprijinite pe teritoriul regiunii transnistrene. În același timp, nu ar beneficia de un spectru larg de servicii de asistență specializată nici în cazul în care acestea s-ar refugia pe malul drept al Nistrului, deoarece nu există un mecanism corespunzător pentru persoanele strămutate intern.

34 Myachina, Katya. 2018. “I got called in by the KGB. They said there were no LGBT people in Transnistria”. *openDemocracy*, 24 ianuarie. <https://www.opendemocracy.net/en/odr/they-said-there-were-no-lgbt-people-in-transnistria/>. Accesat la 08.05.2024.

35 Centrul de Informare Legală „Apriori”. 2016. „Reprezentantul KGB: «În acest moment, nu îți țin pistolul la tâmplă...»”. https://apriori-center.org/no_silence_kgb/. Accesat la 08.05.2024.

36 Dubasova, Ecaterina. 2024. „Homofobia în lege. Transnistria calcă pe urmele Rusiei în persecutarea persoanelor LGBT”. *NewsMaker*, 31 ianuarie. <https://newsmaker.md/ro/homofobia-in-lege-transnistria-calca-pe-urmele-rusiei-in-persecutarea-persoanelor-lgbt/>. Accesat la 08.05.2024.

37 Ciurcă, Aliona. 2023. „O tânără transgender din R. Moldova s-a sinucis într-o tabără de refugiați din Olanda,„. *Radio Europa Liberă Moldova*, 28 decembrie. <https://moldova.europalibera.org/a/o-tanara-transgender-din-r-moldova-s-a-sinucis-intr-o-tabara-de-refugiati-din-olanda/32751004.html>.

38 Dubasova, Ecaterina. 2024. „Homofobia în lege. Transnistria calcă pe urmele Rusiei în persecutarea persoanelor LGBT”. *NewsMaker*, 31 ianuarie. <https://newsmaker.md/ro/homofobia-in-lege-transnistria-calca-pe-urmele-rusiei-in-persecutarea-persoanelor-lgbt/>. Accesat la 08.05.2024.

39 Katsuba, Sergey. 2024. „The Decade of Violence: A Comprehensive Analysis of Hate Crimes Against LGBTQ in Russia in the Era of the ‘Gay Propaganda Law’ (2010–2020)”. *Victims & Offenders*, 19(3): 395–418. <https://doi.org/10.1080/15564886.2023.2167142>. Accesat la 08.05.2024.

40 Radio Free Europe. 2017. „‘Climate Of Hate’ For LGBT Defenders In Former Soviet Republics”. <https://www.rferl.org/a/amnesty-lgbti-defenders-face-rise-in-hostility-former-soviet-republics/28932921.html>. Accesat la 08.05.2024.

